

А.Ю. Донцова, студ. гр. УП-07, Т.В.Вербицька, ас.

Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград

Особливості сприйняття кольору

Емоційну, або психологічну, дію кольору не так легко проаналізувати, як фізіологічні процеси, що виникають в результаті кольоросприйняття, а тим часом більшість з нас віддає перевагу певним кольорам і вважає, що колір впливає на настрій. Багато хто знаходить скрутним жити і працювати в приміщеннях, колірне оформлення яких здається їм невдалим. Кольори розділяють на сильних і слабких, заспокійливих і збуджуючих, навіть на важких і легких.

Ця тема є дуже актуальною в зв'язку з тим, що від того, якого кольору є робочу місце залежить продуктивність праці працівника, а від нього в той же час залежить ефективний розвиток підприємства в цілому.

Хоча відношення до кольору у багатьох випадках носить чисто суб'єктивний характер, дослідження показують, що існують і загальні точки зору. Так, лабораторні досліди, що проводилися ще в 1907 році, показали, що люди погоджуються на думці відносно умовної ваги кольорів. Червоний був визнаний найважчим, за ним йшли рівні по вазі помаранчевий, синій і зелений, потім – жовтий і останнім – білий.

Колір змінює наше уявлення про дійсні розміри предметів, причому кольори, які здаються важкими, зменшують ці розміри. З рівновеликих квадратів найменшим здається червоний, синій – більше, білий – найбільшим. Французький трибарвний прапор зазвичай є синім, білим і червоним вертикальні смуги однакової ширини. А на кораблях співвідношення цих смуг міняють — 33:30:37, аби на відстані вони здавалися рівними.

Психологи, зайняті в промисловості, вивчають дію кольору на продуктивність праці робітників. Стверджують, що в туалетах, що фарбують червоною фарбою, робітники проводять менше часу, чим в туалетах, сині, що фарбує, фарбою. Мавпи, і це переконливо доведено, за наявності вибору проводять менше часу в приміщеннях з червоним освітленням, чим в приміщеннях, де світло має інше забарвлення. Висловлювалося припущення, що причина не стільки в перевазі інших кольорів червоному, скільки в прискоренні дії «біологічних механізмів» тварин при червоному світлі: мавпам здається, що вони пробули в умовах червоного освітлення набагато довше, ніж насправді. Але якщо людські «механізми» і діють так само, це ніяк не відбивається на здатності людей оцінювати, який відрізок часу вони провели при тому або іншому освітленні. Хороша "видимість" в кабінеті в будь-яку погоду і час доби позитивно позначається на ефективності діяльності співробітників фірми. Освітлювальні прилади повинні забезпечувати рівномірний розподіл світла за всією площею офісу. Найбільш безпечними для зору і найменше стомливими психіку є матові білі лампочки. Жовтий, червонувато-оранжевий відтінки світла знижують активність людини. Працівник швидко втомлюється, і ефективність його діяльності різко знижується через дві-три години після початку роботи. Слід уникати дуже яскравого світла, наслідком якого стає і поява різких тіней[1].

Однією із умов виробничої естетики є кольорове оформлення робочих місць і виробничих приміщень, яке повинне відповідати закономірностям, встановленим фізіологією та психологією праці. Дослідами наукових установ встановлено вплив кольорів на працюючу людину. Червоний колір – швидко привертає увагу, але насторожує і збуджує, при тривалому впливові викликає втому. В цей колір доцільно фарбувати частини машин, які крутяться, крани з гарячою водою, електроапаратуру з метою підвищення безпеки. Синій колір-знімає втому, його доцільно застосовувати в приміщеннях з підвищеною

температурою і на роботах, які вимагають великих фізичних зусиль і швидких рухів. Зелений колір – створює оптимістичний настрій, знижує внутрішньо-очний тиск і підвищує працездатність рук. Як правило, таким кольором фарбують конвеєри і транспортери. Оранжевий колір – покращує настрій, він використовується в основному для фарбування виробничих інтер'єрів. Коричневий колір із синім відтінком – створює неприємне враження, почуття тривоги. Білий колір – створює відчуття холоду. В цей колір фарбують стіни та обігрівачі в приміщеннях з підвищеною температурою. Сірий колір - викликає серйозний діловий настрій, але без радості. Чорний колір – строгий, тяжкий, пригнічує психіку людини, створює похмурий настрій. Питанням вивчення раціонального фарбування виробничих приміщень, робочих місць велику увагу приділяють у західноєвропейських країнах і розробляють рекомендації з застосування кольорової гами для приміщень, промислового та сільськогосподарського обладнання з врахуванням специфіки галузей. Вихідним пунктом при розробці кольорового оформлення виробничих приміщень є робоче місце, тобто простір і обладнання, які постійно знаходяться в полі зору працівника. Потрібно, в першу чергу, вияснити, які елементи робочого місця будуть предметом безперервного спостереження виконавця. Підбір форм повинен забезпечити кращу видимість кожного із цих елементів. Готового рецепту гармонічного підбору кольорів для всіх випадків практично дати неможливо – він визначається цілями й умовами праці[2].

Дуже цікаво, що у різних країнах кожний колір має своє особисте значення і воно може бути повністю суперечливе. Наприклад, у багатьох країнах білий колір – традиційно весільний, а в деяких – траурний. Європейця або американця не здивує, що в костюмах і гримі в'єтнамських оперних акторів червоний колір символізує гнів, але він ні за що не здогадається, що білий колір – символ зради, а чорний – сміливості.

Проте ретельні дослідження показують, що у багатьох випадках люди в різних країнах світу реагують на колір однаково. Червоний, жовтий, зелений і синій – «фокусні» кольори для людства. Саме ці кольори віддають перевазі діти, поки не починають говорити, і уникають «пограничних» кольорів, лежачих між ними. Назви «фокусних» кольорів першими з'являються в мові. Більш того, якщо розташувати мови в порядку складності їх колірної термінології, з'ясовується, що назви кольорів слідує один за одним в певній послідовності. У деяких народів, зокрема, в Новій Гвінеї, є лише два «основні» колірні терміни, що позначають чорний і білий, або темний і світлий тони. Інші колірні терміни – неосновні, тому, наприклад, що вони пов'язані з позначенням конкретних предметів. Антропологи Брент Берлін і Пів Кей стверджують, що навіть в найбільш розвинених мовах існує не більше 11 основних колірних термінів. Вони передбачають також, що у міру того як відношення цивілізацій до кольору ставало усе більш розбірливим, ці основні колірні терміни з'являлися в наступній хронологічній послідовності: чорний і білий; червоний; жовтий і зелений (у будь-якому порядку); синій; коричневий; пурпурний, рожевий, помаранчевий і сірий (у будь-якому порядку). Безумовно у такій мові, як англійський, існує значно більше назв кольорів, але малиновий, наприклад, не можна вважати основним, оскільки він входить до складу червоного, а такі слова, як «блондин», не беруться до уваги, оскільки вони відносяться до певних видів предметів або матеріалів, подібно до колірних термінів, пов'язаних з позначенням[3].

Залишивши збоку суто особисте сприйняття кольору, можна все ж сказати, що взагалі людям властиво приписувати кольорам деякі якості. Вибір якості залежить в деякій мірі від особливостей культури і способу життя. В Азії до білого кольору відносяться з більшою повагою, ніж на Заході. Жовтий колір, більш ніж де-небудь, почитали в Таїланді – можливо, причини цього криються в релігії. А в країнах з посушливим кліматом зелений колір вважають сильним. Проте загальне враження таке, що в «значень», які має колір в різних культурах, більше загальних рис, ніж відмінностей. Сірий, жовтий і білий, як правило, вважають слабкими кольорами, а червоний — сильним і активним. Синій майже всюди розцінюють як «хороший» колір. У своєму сприйнятті кольору і відношенні до нього люди,

мабуть, дуже схожі один на одного. Не дарма, В. Бехтерев казав: "Уміло підібрана гама кольорів здатна благотворніше впливати на нервову систему, ніж інші мікстури".

Список літератури

1. Самгин Э.Б. Освещение рабочих мест. - М.: МИРЭА, 2001. – 186 с.
2. О.В.Крушельницька. Управління персоналом. - К.: Кондор, 2003.- 189 с.
3. Алексеев И.Р., Кейсевич Л.В. Последняя цивилизация? Человек. Общество. Природа. – К.: Наукова думка, 1997. – 412 с.

Одержано 14.05.10

УДК 339

В. О. Буряк, студ. гр. ФК 08–1, С. А. Фрунза, ас.

Міжнародний валютний фонд та його взаємовідносини з Україною

У статті досліджується співробітництво Міжнародного валютного фонду (МВФ) з Україною, аналізуються наслідки отримання кредитів від МВФ.

міжнародний валютний фонд, міжнародні економічні зв'язки, міжнародний кредит

Постановка проблеми та її актуальність. Міжнародний кредит – важлива складова сучасних міжнародних економічних відносин. Україна має певний досвід використання міжнародних кредитів, в тому числі і кредитів Міжнародного валютного фонду. Для оптимізації впливу на національну економіку залучених кредитних коштів наша держава може спиратися на досвід інших країн, власний досвід, а також на моделювання можливих напрямів використання залучених кредитів. Вплив іноземних кредитів на економіку країни завжди неоднозначний, особливо в контексті отримання Україною чергового траншу кредиту МВФ. Необхідність визначення можливих ризиків та вигод для економіки України внаслідок цих запозичень й обумовлює актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми співпраці МВФ з Україною знайшли відображення в працях таких учених, як М. Сайкевич, Л. Лебединець, Т. Вахненко, А. Гальчинського, В. Литвицького, В. Колосової, В. Новицького, В. Хорошковського та ін..

Мета дослідження – визначення можливих ризиків та вигод для економіки України, спричинених запозиченнями МВФ.

Виклад основного матеріалу. Міжнародний валютний фонд (далі МВФ) – міждержавна організація, призначена для регулювання валютно-кредитних відносин між державами членами і надання їм фінансової допомоги при валютних ускладненнях, що викликані дефіцитом платіжного балансу, шляхом надання коротко- і середньотермінових кредитів у іноземній валюті. Фонд – спеціалізована установа ООН – практично служить інституціональною основою світової валютної системи [1].

За час свого існування МВФ перетворився в універсальну організацію, зарекомендував себе активно функціонуючим світовим валютним інститутом, досягши широкого визнання як головний наднаціональний орган регулювання міжнародних валютно-